

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

**ОДЕСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

**РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ:
ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародною участю*

28 жовтня 2016 року

Одеса – 2016 – Odessa

УДК 351:342.5(061.3)

Р 45

ББК 67.301я73

Редакційна колегія:

Іжа М. М. – д.політ.н., проф.
Ахламов А. Г. – д.е.н., проф.
Балабасєва З. В. – д.філос.н., проф.
Безверхнюк Т. М. – д.держ.упр., проф.
Колісніченко Н. М. – к. держ.упр., доц.
Корвецький О. Д. – к.мед.н., доц.
Красностанова Н. Е. – к.е.н., доц.
Кривцова В. М. – к.і.н., доц.
Марущак В. П. – д.держ.упр., проф.
Надолішній П. І. – д.держ.упр., проф.
Пахомова Т. І. – д.держ.упр., проф.
Пігарєв Ю. Б. – к.ф.-м.н., доц.
Попов С. А. – д.держ.упр., доц.
Приходченко Л. Л. – д.держ.упр., проф.
Саханенко С. Є. – д.держ.упр., проф.
Свірін М. Г. – к.політ.н., доц.
Якубовський О. П. – к.і.н., проф.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеського регіонального інституту державного управління
НАДУ при Президентіві України.
Протокол № 206/8-8 від 18 жовтня 2016 року.

Р 45 Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю. 28 жов. 2016 р. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. – 428 с.
ISBN 978-966-394-082-3

Матеріали публікуються в авторській редакції

ББК 67.301я73

ISBN 978-966-394-082-3

© ОРІДУ НАДУ
при Президентіві України, 2016.

**РУРАЛЬНА СКЛАДОВА РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ:
НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ**

Регіональна економічна система складається з двох підсистем: міської та сільської або руральної (від англ. rural – сільський), тобто в даному випадку мова йде не про галузевий (аграрний), а про просторовий вимір відповідної складової економічної системи.

Обраною темою дослідження передбачено аналіз певних трансформаційних змін, що відбуваються в межах руральної складової регіональної економічної системи за їх домінуючими напрямками.

Поняття трансформація (від лат. *transformatio* – перетворення) не має однозначного тлумачення в економічній науці. Так, Н. Гражевська трактує термін «трансформація» в широкому розумінні як форму розвитку економічних систем, що пов'язана з еволюційними та революційними змінами, переходами економічних систем із стійкого в нестійкий стан. Еволюція розглядається як поступовий процес зміни параметрів системи, а момент переходу системи до іншої траєкторії розвитку визначається як революційні перетворення. У вузькому розумінні вона розглядає процес трансформації як складову еволюційного процесу, як оновлення системи в процесі стрибкоподібних якісних перетворень [3, с. 21]. Не зважаючи на деяку некоректність вживання термінів, дане визначення можна прийняти, додавши до цього, що трансформація відбувається ще й у формі реформування. Як правило, реформи здійснюються в періоди переходів від одного типу економічної системи до іншого. Тому не дарма у вітчизняній економічній науці значна кількість публікацій присвячена саме питанням трансформації економічної системи України до ринкових умов. В будь-якому випадку при аналізі трансформаційних змін в полі зору дослідника мають передусім перебувати процеси перетворення внутрішньої структури економічної системи, що пов'язані з еволюцією продуктивних сил, виробничих відносин та господарського механізму. Руральна складова регіональної економічної системи в цьому сенсі не є виключенням.

Перед тим як перейти до розгляду напрямів трансформації об'єкту дослідження, зазначимо, що під ним ми розуміємо економічну складову регіонального рівня сільських територій, місцем дислокації та функціонування якої є відповідний сегмент рурального простору. Тому цілком зрозуміло, що першочергова увага буде приділена аналізу перетворень, що відбуваються в базовій галузі регіональної економічної системи – аграрному секторі.

Спрямованість цих перетворень була задана реформуванням аграрного сектора економіки України, його адаптацією до ринкових умов господарювання, розпочатим наприкінці 1990-х років. Практична значимість цих реформ полягала у здійсненні докорінних змін суспільно-економічного устрою в аграрній сфері та в сільській місцевості за напрямами [2, с. 6]:

- створення вагомого прошарку селян – власників землі й майна;
- створення умов для вільного вибору та розвитку різних форм господарювання й підприємництва;
- організація ринкових відносин у сфері збуту продукції та придбання засобів і предметів праці;
- запровадження кредитних, податкових, бюджетних, лізингових, страхових та інших відносин на ринкових засадах;
- формування приватно-ринкових засад у соціальній сфері.

Проте, враховуючи, що за прийнятою класифікацією лише шість регіонів України (Закарпатський, Чернівецький, Івано-Франківський, Тернопільський, Рівненський, Волинський) є переважно руральними, два – переважно не руральними (Донецький, Луганський), а інші – відносно руральними, другий напрям трансформації пов'язаний з диверсифікацією економічної діяльності в руральному просторі за рахунок розвитку її неаграрних видів. Цьому напрямку відповідає поліцентрична підприємницька модель рурального розвитку [4], генератором якого є підприємство, реципієнтом – сільське населення, координатором – інститут місцевого самоврядування, продуцентом «правил гри» – держава.

Третій напрям трансформації руральної складової регіональної економічної системи – це її соціоекономічна модернізація, яка передбачає не тільки осучаснення різних складових цієї системи, а й їх внутрішню гармонізацію [1, с. 56, 57].

Четвертий напрям трансформації, спрямований на інтеграцію, інституційний розвиток суб'єктів підприємництва та економічної системи в цілому, що потребує ефективної взаємодії дискретних ресурсних компонентів ієрархічної структури на засадах кластеризації [5, с. 15].

На трансформаційні перетворення руральної складової регіональної економічної системи здійснює вплив її просторова інтеграція з міською складовою, що сприяє їх конвергенції. Даному процесу сприяє розміщення у сільській місцевості підприємств харчової та переробної промисловості, розвиток в приморських та прикарпатських регіонах регіональних та локальних рекреаційно-оздоровчих та туристичних комплексів, екологічних поселень.

Руральну складову регіональної економічної системи відрізняє від її іншої складової ступінь забезпеченості природними ресурсами та географічне положення або те, що П. Кругман [6, с. 38] назвав факторами «першої природи» та «другої природи». Саме рельєф, клімат, сільськогосподарські землі, лісові, водні, фауністичні ресурси, природна зональність мають вирішальну роль в просторовій трансформації цієї складової регіональної економічної системи. Другий фактор, що вказує на місцеположення рурального розвитку – периферійність розміщення сільських територій по відношенню до географічних координат, містам, транспортним магістралям, науково-виробничим комплексам, джерелам ресурсів, уповільнює темпи трансформаційних перетворень.

Специфіка тієї чи іншої руральної складової регіональної економічної системи є похідною від її просторового розташування та наявних ресурсів розвитку. За цими ознаками вони поділяються на прикордонні, гірські, оздоровчо-рекреаційні на типово аграрні.

Трансформація руральної складової регіональної економічної системи за зазначеними напрямками з урахуванням їх специфіки сприятиме подоланню соціально-економічного відставання сільської територіальної підсистеми суспільства від міської, економічному розвитку України.

Список використаних джерел.

1. Бородіна О. М. Аграрний розвиток і саморозвиток громад: модернізація через взаємну адаптацію (теоретико-методологічний аспект) / О. М. Бородіна, І. В. Прокопа // Економіка України. – 2014. – № 4 (629). – С. 55–72.
2. Гайдуцький П. І. Трансформація аграрного сектору економіки до ринкових умов господарювання / П. І. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2015. – № 11 (253). – С. 5–13.
3. Гражевська Н. І. Відображення трансформаційних процесів у системі категорій соціально-економічної динаміки / Н. І. Гражевська // Економічна теорія. – 2007. – № 4. – С. 19–29.
4. Заяць В. М. Підприємницька модель сільського розвитку / В. М. Заяць // Економіка АПК. – 2015. – № 11 (253). – С. 67–78.
5. Присяжнюк А. Інституційний розвиток економічної системи в контексті кластеризації / А. Присяжнюк // Вісник КНТЕУ. – 2014. – № 5. – С. 14–22.
6. Krugman P. Geography and Trade / P. Krugman. – Cambridge, MA: MIT Press, 1991. – 476 p.

СЕКЦІЯ 2
РЕГІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА:
АНАЛІЗ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Ахламов Анатолій. ПІДХОДИ ТА ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ І ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ	57
Баранова Вікторія, Дубовик Ольга. ПОДАТКОВА ТА ПЕНСІЙНА РЕФОРМИ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	58
Бондарчук Надія. ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ	59
Гайду Олександр. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ	61
Карпенко Лідія. СУЧАСНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ	62
Ємельянова Олена. МОДЕЛІ ФІНАНСУВАННЯ АУТСОРСИНГУ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	63
Кілієвич Олександр. ЕФЕКТИВНІСТЬ І РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ СИСТЕМНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	64
Кім Тетяна, Беззубко Юлія. НОВА СТРАТЕГІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	66
Ковальов Георгій. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ	67
Куранда Людмила. ПРОБЛЕМИ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ	69
Куспляк Галина. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ЗА ПРОГРАМАМИ КАПІТАЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА У СЕРЕДОВИЩІ СКЛАДОВИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ МЕХАНІЗМІВ	70
Любчик Олексій. ПОДАТКОВИЙ МЕХАНІЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ	71
Миколайчук Микола, Жукова Тетяна. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ	72
Мурашко Ирина. ПРЕДПОСЫЛКИ И ФОРМИРОВАНИЕ МЕХАНИЗМА ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	73
Нижник Олена. ДЕЯКІ МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	74
Осадчук Світлана. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	75
Павлов Олександр. РУРАЛЬНА СКЛАДОВА РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ: НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ	77
Романенко Євген, Чаплай Ірина. ВИЗНАЧЕННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	78
Самофатова Вікторія. ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ	79
Sharipov Ikhom. EXOGENOUS AND ENDOGENOUS NATURE OF ECONOMIC GROWTH	80
Шемаєв Володимир. ТРАНСПОРТНІ ПРІОРИТЕТИ ЄВРОРЕГІОНУ «НИЖНІЙ ДУНАЙ»	82
Шепеленко Олена. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	83